

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ (ФПУ)

майдан Незалежності, 2, Київ, 01001, тел. (044) 205 76 09, факс (044) 205 76 00
e-mail: fpsu@fpsu.org.ua, web: www.fpsu.org.ua

Код ЄДРПОУ 00014479

31.10.2023 № 07/01-23/544

На № _____ від _____

Членським організаціям ФПУ

Про роз'яснення стосовно
реєстрації та використання
електронних кабінетів в ЄСІТС

У відповідь на чисельні звернення членських організацій ФПУ щодо надання роз'яснення стосовно реєстрації та використання юридичними особами, у тому числі профспілковими організаціями, електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі (далі – ЄСІТС) надаємо наступні роз'яснення.

З 19 жовтня 2023 року введено обов'язок реєстрації та використання електронних кабінетів в ЄСІТС або її окремій підсистемі (модулі) для нових категорій осіб та відповідальність за невиконання такого обов'язку для учасників справи, в тому числі для тих, хто мав обов'язок зареєструвати свій електронний кабінет ще з 2017 року, однак це не виконав.

Відповідно до частини п'ятої статті 6 Господарського процесуального кодексу України, **електронний кабінет** - це персональний кабінет (веб-сервіс чи інший користувацький інтерфейс) у підсистемі (модулі) ЄСІТС, за допомогою якого особі, яка пройшла електронну ідентифікацію, надається доступ до інформації та сервісів Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи або її окремих підсистем (модулів), у тому числі можливість обміну (надсилання та отримання) документами (в тому числі процесуальними документами, письмовими та електронними доказами тощо) між судом та учасниками судового процесу, а також між учасниками судового процесу. Електронна ідентифікація особи здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису чи інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановити особу.

29.06.2023 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в ЄСІТС або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами» № 3200-IX (далі – Закон № 3200).

Цей нормативно-правовий акт уніс зміни до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України, які зобов'язують учасників справи реєструватись в ЄСІТС.

Закон № 3200 набув чинності одразу після його опублікування (20.07.2023), однак більшість його положень вводять поетапно. Зокрема, з **18.10.2023** набувають чинності зміни до ГПК України, а з **20.02.2024** – і до ЦПК України та КАС України.

Таким чином, з 18.10.2023 наявність електронного кабінету в ЄСІТС обов'язкова, зокрема це стосується:

- адвокатів;
- нотаріусів;
- державних та приватних виконавців;
- арбітражних керуючих;
- судових експертів;
- органів державної влади та інших державних органів, органів місцевого самоврядування;
- **інших юридичних осіб.**

Усі інші особи реєструють свої електронні кабінети в добровільному порядку. Також для зазначених вище суб'єктів, які можуть бути учасниками справи або судового процесу в цивільній або адміністративній юрисдикції, обов'язок реєструватись в ЄСІТС з'явиться з 20.02.2024.

Оскільки прийняття Закону № 3200 пов'язано з прагненням України перейти від паперового судочинства до електронного, то відбулися окрім обов'язкової реєстрації в ЄСІТС, Закон № 3200 передбачає наступні нововведення:

По-перше, Закон № 3200 передбачає, що суд вручатиме будь-які документи у справах, у яких відповідний суб'єкт бере участь, виключно в електронній формі шляхом їх надіслання до електронного кабінету такої особи. У контексті цього варто зауважити, що відтепер днем вручення судового рішення або судової повістки вважатиметься і день отримання судом повідомлення про доставку копії судового рішення до електронного кабінету особи.

Водночас, якщо судове рішення було надіслано до електронного кабінету після 17:00 год., то його вважатимуть врученим у наступний робочий день. При цьому отримати паперову копію судового рішення можна буде лише за відповідною окремою заявою такої особи.

У разі якщо особа не зареєструвала електронний кабінет, судові рішення надсилатимуть їй виключно в паперовій формі рекомендованим листом із повідомленням про вручення.

По-друге, зазвичай, учасники справи або судового процесу можуть подавати документи до суду у двох формах – паперовій та електронній. Відповідно до норм Закону № 3200, слід зазначити, що у зв'язку з його впровадженням електронною формою подання документів слід вважати лише використання ЄСІТС. Тобто надсилати будь-які клопотання або заяви учасникам справи або суду, використовуючи їхні офіційні електронні адреси, вже не допускається. Таким чином, для вчинення будь-яких процесуальних дій або подання документів в електронній формі слід буде використовувати тільки ЄСІТС.

При цьому, якщо особі слід надіслати документ учаснику справи, у якого

або відсутній електронний кабінет у ЄСІТС, або відсутні відомості про це, така особа повинна надіслати документи іншому учаснику справи в паперовій формі листом з описом вкладення. Проте якщо відсутність електронного кабінету в учасника справи пов'язана саме з недотриманням норм щодо його обов'язкової реєстрації, то інша особа звільняється від обов'язку надсилання копій документа такому учаснику справи.

По-третє, Закон № 3200 передбачає внесення деяких змін до положень ГПК України, КАС України та ЦПК України в частині встановлення такого обов'язкового реквізиту для всіх заяв по суті справи, інших процесуальних заяв, клопотань, як зазначення відомостей про наявність або відсутність електронного кабінету. Однак, якщо процесуальні документи вже подано з використанням ЄСІТС, така особа звільняється від цього обов'язку.

Щодо наслідків подання до суду документів учасником справи, який не зареєструвався в ЄСІТС

У разі звернення до суду особою, яка зобов'язана зареєструвати електронний кабінет, але не виконала свого обов'язку, нормами Закону № 3200 передбачено низку стимулювальних до його дотримання негативних наслідків, зокрема таких, як залишення документа без руху, його повернення або залишення без розгляду (залежно від виду процесуального документа). Також, як уже зазначено, щодо деяких процесуальних документів встановлено вимоги про обов'язкове зазначення відомостей про наявність та/або відсутність електронного кабінету в заявника.

Докладніше можливі наслідки недотримання обов'язку реєстрації в ЄСІТС, а також щодо необхідності зазначення відомостей про вчинення або не вчинення такої реєстрації у процесуальних документах покажемо в таблиці:

Процесуальний документ	Наслідки через відсутність реєстрації заявника в ЄСІТС	Відомості про наявність/відсутність електронного кабінету у заявника
Заява про забезпечення доказів/позову	Повернення заявнику (в адміністративному судочинстві – залишення без руху (заява про забезпечення доказів) та повернення без розгляду (заява про забезпечення позову))	+
Заява про видачу судового наказу (тільки господарське та цивільне судочинство)	Відмова у видачі судового наказу (з можливістю звернення повторно)	+
Заява про скасування судового наказу (тільки господарське та цивільне судочинство)	Повернення заявнику	+
Позовна заява, апеляційна скарга, касаційна скарга	Залишення без руху	+
Відзив на позовну заяву, апеляційну скаргу,	Суд може вирішити спір за наявними у справі матеріалами, якщо заявник	+

касаційну скаргу, пояснення третьої особи щодо позову або відзиву	не зареєстрував електронний кабінет та не надав цьому обґрунтування	
Письмові заяви, клопотання, заперечення	Повернення заявнику без розгляду	+
Заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами	Залишення без руху	+
Заява про скасування рішення третейського суду (тільки господарське та цивільне судочинство)	Повернення заявнику – у господарському судочинстві. Залишення без руху – у цивільному судочинстві	+
Заява про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду (тільки господарське судочинство)	Повернення заявнику без розгляду	+
Заява про відновлення втраченого судового провадження	Залишення без руху	+
Клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (тільки цивільне судочинство)	Залишення без розгляду та повернення заявнику	+
Заява про скасування рішення третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу, заява про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду (тільки цивільне судочинство)	Залишення без руху	+
Заява про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем (у порядку ст. 383 КАС України) (тільки адміністративне судочинство)	Повернення заявнику	+

До того ж звертаємо увагу, що суд застосує до особи, яка зобов'язана була зареєструвати електронний кабінет, але не зареєструвала його, процесуальні наслідки і у випадках, якщо інтереси такої особи у справі представляє адвокат.

Якщо реєстрація електронного кабінету в ЄСІТС суперечить релігійним переконанням особи, яка зобов'язана його зареєструвати, процесуальні наслідки звернення до суду такою особою без реєстрації електронного кабінету у вигляді залишення її документа без руху, його повернення або залишення без розгляду

не застосовують за умови, що особа заявила про такі обставини одночасно з поданням відповідного документа шляхом подання окремої обґрунтованої письмової заяви.

Варто наголосити, що приписи цього Закону діятимуть у судах усіх інстанцій, навіть якщо провадження у справах було відкрито до набрання чинності вказаними нормами.

Згідно з пунктом 3 Прикінцевих та перехідних положень Закон № 3200, офіційні електронні адреси, зареєстровані до набрання чинності цього Закону, вважаються електронними кабінетами і використовуються судом, учасниками справи за правилами та в порядку, що діють після введення в дію цього Закону.

В свою чергу, законодавчого визначення поняття «офіційна електронна адреса» тривалий час не було врегульовано.

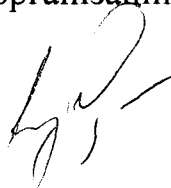
Тому 12 жовтня 2023 року Вища рада правосуддя у змінах до підпункту 5.8 пункту 5 Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної систем, затвердженого Рішенням 17.08.2021 № 1845/0/15-21, встановила, що офіційна електронна адреса це – сервіс Електронного кабінету ЄСІТС.

Таким чином, на сьогодні офіційна електронна адреса – це і є реєстрація в Електронному кабінеті ЄСІТС, а, отже, суд не може приймати до уваги будь-які інші електронні адреси.

У розділі III вищезазначеного Положення визначений порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС.

Ці роз'яснення мають виключно інформативно-аналітичний характер та не фіксують нормативно-правових або організаційно-розпорядчих рішень.

Заступник Голови ФПУ

Олександр ШУБІН